શિક્ષણ વિભાગની ખાતાકીય પરીક્ષા, કેળવણી નિરીક્ષક, તાલુકા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારી, શ્રેયાન અધિકારી, શિક્ષણ સેવા વર્ગ-2 જેવી પરીક્ષામાં 100% જડીબુટ્ટી સમાન અમુલ્ય પુસ્તક

Latest Edition

અલંકાર
કેળવણી નિરીક્ષક

ભાગ-1 : સામાન્ય અભ્યાસ (General Studies)

- ભારત અને ગુજરાતનો ઈતિહાસ
- ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક વારસો
- ભારત અને ગુજરાતની ભૂગોળ
- ભારતનું બંધારણ (મૂળભૂત અધિકારો અને ફરજો), નીતિ આયોગ
- વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી (અવકાશ, સંરક્ષણ, કમ્પ્યુટર)
- પર્યાવરણ અને જૈવવિવિધતા
- રીઝનિંગ (તાર્કિક કસોટી) અને ગણિત

ભાગ-2 : શિક્ષણ વિભાગ અને કાયદાઓ (Education Dept. & Acts)

- શિક્ષણનો ઈતિહાસ અને રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિઓ (NEP-2020 સહિત)
- મહત્વના શિક્ષણપંચો અને સમિતિઓ
- શિક્ષણ વિભાગનું માળખું અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ
- કેળવણી નિરીક્ષક, TPEO, શાસનાધિકારી અને BRC-CRC ની ફરજો
- બંધારણમાં શિક્ષણ સબંધિત જોગવાઈઓ
- કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારની શૈક્ષણિક યોજનાઓ તથા શિષ્યવૃત્તિઓ
- મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણ અધિનિયમ (RTE) 2009 અને નિયમો 2012
- ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિનિયમ 1947 અને વિનિયમો 1949
- ગુજરાત મુલ્કી સેવા નિયમો (રજા અને પેન્શન) 2002, આર ટી આઈ એક્ટ 2005
- ગુજરાત શૈક્ષણિક સંસ્થા સેવા ટ્રિબ્યુનલ એક્ટ 2006
- શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન, સામાન્ય ભવિષ્ય નિધિ, સાક્ષરતા અભિયાન
- શૈક્ષણિક વર્તમાન પ્રવાહો (Current Affairs)
- વિશેષ : 3 મોડેલ પેપર અને વન-લાઈનર પ્રશ્નો

Alankar® Publication

સંપાદક / પરામર્શક :
શિક્ષણ સાગર ટીમ

પ્રસ્તાવના

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓના આ યુગમાં માત્ર કઠોર પરિશ્રમ પૂરતો નથી, પરંતુ યોગ્ય દિશામાં અને યોગ્ય સાહિત્ય સાથે કરેલી મહેનત જ સફળતાના શિખરે પહોંચાડે છે. ગુજરાતના શિક્ષણ જગતમાં એક મહત્વપૂર્ણ અને જવાબદાર પદ એટલે ‘કેળવણી નિરીક્ષક’ (Education Inspector). આ પદ માત્ર એક નોકરી નથી, પરંતુ શિક્ષણ વ્યવસ્થાને સુધારવાની અને શાળાઓને નેતૃત્વ પૂરું પાડવાની એક સુવર્ણ તક છે.

‘અલંકાર પ્રકાશન’ હંમેશા વિદ્યાર્થીઓ અને પરીક્ષાર્થીઓના સપનાઓને સાકાર કરવા માટે ગુણવત્તાયુક્ત સાહિત્ય પૂરું પાડવા માટે કટિબદ્ધ રહ્યું છે. જ્યારે આ પુસ્તકની રચના કરવાનો વિચાર આવ્યો, ત્યારે અમારો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય બજારમાં મળતા પરંપરાગત પુસ્તકો કરતાં કંઈક વિશેષ અને પરીક્ષાલક્ષી આપવાનો હતો. કેળવણી નિરીક્ષક જેવી ટેકનિકલ પરીક્ષામાં ઉમેદવારોને કાયદાકીય જોગવાઈઓ અને વહીવટી નિયમોની ગૂંચવણ અનુભવાતી હોય છે, જેને ઉકેલવાનો અહીં પ્રામાણિક પ્રયાસ થયો છે.

અલંકાર પ્રકાશન દ્વારા પ્રકાશિત આ પુસ્તક તૈયાર કરતી વખતે એ બાબતનું ખાસ ધ્યાન રાખ્યું છે કે વાંચકનો કિંમતી સમય બચે અને તેઓ ઓછા સમયમાં મહત્તમ અને સચોટ રિવિઝન કરી શકે. અમને દ્રઢ વિશ્વાસ છે કે તમારી મહેનત અને અલંકાર પ્રકાશનનું આ સચોટ માર્ગદર્શન તમને કેળવણી નિરીક્ષક તરીકેની તમારી કારકિર્દીના દ્વાર સુધી અવશ્ય લઈ જશે.

શિક્ષણ જગતમાં નેતૃત્વ કરવા સજ્જ થનાર આપ સૌ ભાવિ અધિકારીઓને અલંકાર પ્રકાશન પરિવાર તરફથી હાર્દિક શુભેચ્છાઓ!

લેખક ની કલમે

‘કેળવણી નિરીક્ષક’ જેવી પ્રતિષ્ઠિત અને જવાબદાર પરીક્ષાની તૈયારી કરતા મિત્રો માટે આ પુસ્તક અર્પણ કરતા હું અત્યંત ગૌરવની લાગણી અનુભવું છું. આ પુસ્તક માત્ર માહિતીનો સંગ્રહ નથી, પરંતુ પરીક્ષાના વિશાળ અભ્યાસક્રમને એક જ સ્થળે આવરી લેવાનો અને તેને સરળ ભાષામાં રજૂ કરવાનો મારો નમ્ર પ્રયાસ છે.

પુસ્તકને મુખ્યત્વે બે મહત્વપૂર્ણ ભાગમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે. ભાગ-૧ માં સામાન્ય અભ્યાસ અંતર્ગત ભારત અને ગુજરાતનો ઈતિહાસ, ભૂગોળ, બંધારણ અને સાંસ્કૃતિક વારસા જેવા વિષયોનો ઊંડાણપૂર્વક સમાવેશ થાય છે. જ્યારે ભાગ-૨ સંપૂર્ણપણે શિક્ષણ વ્યવસ્થાને સમર્પિત છે, જેમાં શિક્ષણ પંચો, સમિતિઓ અને રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP-2020) સુધીનો ઈતિહાસ આવરી લેવાયો છે.

આ પુસ્તકની વિશેષતા એ છે કે તેમાં માત્ર થીયરી જ નહીં, પરંતુ કેળવણી નિરીક્ષક અને અન્ય અધિકારીઓની ફરજો , વિવિધ શૈક્ષણિક યોજનાઓ , તેમજ RTE-2009 અને ગુજરાત મુલ્કી સેવા નિયમો જેવા કાયદાકીય પાસાઓની ઝીણવટભરી છણાવટ કરવામાં આવી છે. અંતમાં સ્વ-મૂલ્યાંકન માટે મોડેલ પેપર અને વન-લાઈનર પ્રશ્નો પણ મૂકવામાં આવ્યા છે, જે તમારી તૈયારીને આખરી ઓપ આપશે.

મને શ્રદ્ધા છે કે શિક્ષણ જગતમાં નેતૃત્વ કરવા ઈચ્છતા દરેક ઉમેદવાર માટે આ પુસ્તક ‘રામબાણ‘ સાબિત થશે.

શુભેચ્છાઓ સહ...

મુખ્ય અનુક્રમણિકા

ભાગ- 1 સામાન્ય અભ્યાસ

ભારતનો ઇતિહાસ

(1) ઈતિહાસ જાણવાના સ્રોત 08
(2) સિંધુ ખીણ ની સંસ્કૃતિ 10
(3) વૈદિકકાળ 15
(4) બુધ્ધ અને જૈન ધર્મ 15
(5) મૌર્ય સામ્રાજ્ય 17
(6) ગુપ્ત સામ્રાજ્ય 19
(7) હર્ષવર્ધન 22
(8) દક્ષિણ ભારત ના રાજવંશો 22
(9) ભક્તિ આંદોલન 23
(10) મરાઠા સામ્રાજ્ય 25
(11) ભારતમાં યુરોપીય પ્રજાનું આગમન 27
(12) અંગેજ ગવર્નર જનરલ અને વાઇસરૉય અને તેમના મહત્વ ના કાર્યો 32
(13) અંગ્રેજ શાસન વિરુદ્ધના મહત્વના વિદ્રોહ 34
(14) 1857 નો સ્વતંત્રતા સંગ્રામ 35
(15) ભારત માં રાષ્ટ્રવાદનો ઉદ્‌ભવ 36
(16) ભારતમાં ક્રાંતિકારી ચળવળો 39
(17) ગાંધીયુગના આંદોલનો 42
(18) દેશી રજવાડાઓનું વિલીનીકરણ 49

ગુજરાતનો ઇતિહાસ

(1) પ્રાગૈતિહાસિક યુગ 50
(2) ગુજરાતના સિંધુ ખીણની સભ્યતાના મુખ્ય સ્થળો 50
(3) ગુજરાતના પૌરાણિક કાળનો ઈતિહાસ 52
(4) મોર્ય સામ્રાજ્ય અને ગુજરાત 52
(5) ગિરનાર અને સુદર્શન તળાવ 53
(6) હિંદ-યવન (ઇન્ડો-ગ્રીક) શાસન 53
(7) શક ક્ષત્રપ કાળ (રુદ્રદામા) 54
(8) ગુપ્ત સામ્રાજ્ય અને ગુજરાત 54
(9) મૈત્રક વંશ 55
(10) વલભી વિદ્યાપીઠ 56
(11) અનુ-મૈત્રક કાળ અને ગુર્જર-પ્રતિહાર વંશ 57
(12) ચાવડા વંશ 57
(13) ચાલુક્ય(સોલંકી વંશ) 58
(14) વાઘેલા વંશ 62
(15) ગુજરાત પર દિલ્હી સલ્તનતનું શાસન 65
(16) ગુજરાતની સ્વતંત્ર સલ્તનત (ઇ સ 1407 - 1573) 65
(17) મુઘલ સામ્રાજ્ય અને ગુજરાત 66
(18) ગુજરાતમાં મરાઠા કાળ (પેશવા અને ગાયકવાડ શાસન) 67
(19) ઇ.સ. 1857 ના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ અને ગુજરાત 68
(20) બ્રિટિશ રાજ દરમિયાન ગુજરાત 68
(21) 19મી અને 20મી સદી દરમિયાન ગુજરાતમાં થયેલા મુખ્ય સામાજિક-ધાર્મિક સુધારણા આંદોલનો 69
(22) ગુજરાતમાં સ્વતંત્રતા સંગ્રામ 70
(23) ગુજરાત માં દેશી રજવાડાઓનું વિલીનીકરણ 71
(24) મહાગુજરાત આંદોલન 72

ભારતનું બંધારણ

ભાગ 3 (ભારત નું બંધારણ) મૂળભૂત અધિકારો 73
(1) મૂળભૂત અધિકારોનો ઐતિહાસિક વિકાસ 73
(2) મૂળભૂત અધિકારોની મુખ્ય વિશેષતાઓ 75
(3) મૂળભૂત અધિકારો વિરુદ્ધ મૂળભૂત ફરજો 76
(4) ફક્ત ભારતના નાગરિકોને મળતા મૂળભૂત અધિકારો 76
(5) તમામ વ્યક્તિઓને મળતા મૂળભૂત અધિકારો 76
(6) મૂળભૂત અધિકારો વિ. રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો 77
(7) અનુચ્છેદ 12 થી 32 સુધીની જોગવાઇઓ 78
(8) ભારતીય બંધારણમાં મૂળભૂત અધિકારો (Fundamental Rights) ના તમામ મુખ્ય અપવાદો (Exceptions) અને મર્યાદાઓ 88
(9) બંધારણના ભાગ 3 ની બહારના બંધારણીય અધિકારો 88
ભાગ 4- રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો (DPSP)
(10) રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોનો ઇતિહાસ 89
(11) રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો (DPSP) ની મુખ્ય વિશેષતાઓ 89
(12) ભારતીય બંધારણના ભાગ IV (અનુચ્છેદ 36 થી 51) માં સમાવિષ્ટ રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો (DPSP) ની યાદી 91
(13) રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો અનુચ્છેદ 36 થી 51 મુખ્ય જોગવાઇઓ 91
(14) ભાગ 4 સિવાયના મુખ્ય માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો 94

ભારતની ભૂગોળ

(1) સ્થાન અને વિસ્તરણ (Location and Extent) 95

(2) ભારત ના પ્રાકૃતિક વિભાગો 95
(3) ભારત ના મુખ્ય પર્વતો અને ઉચ્ચ પ્રદેશો 97
(4) ભારત નું નદી તંત્ર 100
(5) સરોવરો અને જળાશયો 104
(6) ભારતની જમીન સંપતિ 106
(7) ભારતની વનસ્પતિ સંપતિ 106
(8) ભારતના મુખ્ય રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો 107
(9) ભારતના મુખ્ય વન્યજીવ અભયારણ્યો 108
(10) ભારતના મુખ્ય જૈવ આરક્ષિત ક્ષેત્રો 109
(11) પ્રોજેક્ટ ટાઈગર (Project Tiger) 110
(12) ભારતીય ખેતી (Agriculture) 111
(13) ભારતની ખનીજ સંપતિ 113
(14) ભારતના મુખ્ય ઉદ્યોગો 114
(15) ભારતમાં પરિવહન 115
(16) ભારતની વસ્તીઃવિહંગાવલોકન 118

ગુજરાતની ભૂગોળ

(1) ગુજરાત સ્થાન સીમા વિસ્તાર 119
(2) ગુજરાતનું ભૂપૃષ્ઠ (Physiography of Gujarat) 120
(3) ગુજરાતના ડુંગરાળ પ્રદેશો 123
(4) ગુજરાતનું નદી તંત્ર 125
(5) ગુજરાતની આબોહવા (Climate of Gujarat) 127
(6) ગુજરાતની જમીન (Soils of Gujarat) 127
(7) ગુજરાતમાં કૃષિ (Agriculture in Gujarat) 128
(8) ગુજરાતમાં પશુપાલન (Animal Husbandry) 129
(9) જંગલો અને વનસ્પતિ (Forests and Vegetation) 130
(10) મુખ્ય અભયારણ્ય અને રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો
(11) ગુજરાતના મુખ્ય ખનીજો (Mineral Resources of Gujarat) 132
(12) ઉર્જા સંસાધનો (Energy Resources of Gujarat) 132
(13) ગુજરાતના મુખ્ય ઉદ્યોગો (Industries of Gujarat) 133
(14) ગુજરાતનું પરિવહન (Transport of Gujarat) 134
ગુજરાતની વસ્તી (Population of Gujarat - Census 2011) 135
(15) ગુજરાતની આદિવાસી વસ્તી (Tribal Communities) 135
(16) ગુજરાતના જિલ્લાઓ 136
(16) નવી મહાનગરવાલિકાઓ 140
(16) નવા રચાયેલા જિલ્લાઓ 141
(16) નવા રચાયેલા તાલુકાઓ 141

ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક વારસો

(1) ગુજરાતનું સ્થાપત્ય 142
(1) ગુજરાતના મંદિર સ્થાપત્યની મુખ્ય શૈલીઓ 142
(2) ગુજરાતના મુખ્ય મંદિરો અને તેની વિશેષતાઓ 143
(3) ગુજરાતના મુખ્ય જૈન મંદિરો અને તેની વિશેષતાઓ 144
(4) ગુજરાતનું ગુફા સ્થાપત્ય 145
(5) ગુજરાતનું વાવ સ્થાપત્ય અને તેના પ્રકારો 146
(6) ગુજરાતના મુખ્ય કિલ્લાઓ અને તેની વિશેષતાઓ 147
(7) ગુજરાતના મુખ્ય મહેલો અને તેની વિશેષતાઓ 149
(8) ગુજરાતના મુખ્ય સંગ્રહાલયો અને તેની વિશેષતાઓ 149
(9) ગુજરાતનું મુખ્ય ઇસ્લામિક સ્થાપત્ય 150
(10) ગુજરાતની મુખ્ય UNESCO વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઇટ્સ 151
(2) લોક ચિત્રકળા 152
(1) ગુજરાતી ચિત્રકારો 153
(3) લોક નૃત્ય 155
(4) ગુજરાતી સંગીત
(2) શાસ્ત્રીય સંગીત (ગુજરાત સંદર્ભે) 158
(3) ગુજરાતના લોકગીત સ્વરૂપો 158
(4) ગુજરાતના લોકવાદ્યો 158
(5) મુખ્ય લોક ગાયકો અને સંગીતકારો 159
(5) ગુજરાતી સાહિત્ય 160
(1) પ્રાચીન યુગ 160
(2) મધ્યકાલીન યુગ (ભક્તિ યુગ) 160
(3) અર્વાચીન યુગ (સુધારક યુગ / નર્મદ યુગ) 161
(4) અર્વાચીન યુગ (પંડિત યુગ / સાક્ષર યુગ) 162
(5) અર્વાચીન યુગ (ગાંધી યુગ) 163
(6) અર્વાચીન યુગ (આધુનિક / અનુ-ગાંધી યુગ) 163
(7) મુખ્ય સાહિત્યિક સંસ્થાઓ 164
(8) મુખ્ય ઉપનામ/તખલ્લુસ 164
(6) ગુજરાતી નાટક (Gujarati Theatre) 164
(7) ગુજરાતી ફિલ્મ 166
(8) ગુજરાતની હસ્ત કળા 167
(9) ગુજરાતનું ભરતકામ 168
(10) ગુજરાતના મુખ્ય મેળાઓ 170
(11) ગુજરાતના લોક ઉત્સવો અને મહોત્સવો 171
(12) ગુજરાતની આદિવાસી સંસ્કૃતિ 172
1) ગુજરાતના આદિવાસી ઉત્સવો 172
2) ગુજરાતની મુખ્ય આદિવાસી જ્ઞાતિઓ (વસ્તી અને વિસ્તાર) 173
(13) ગુજરાતના GI ટેગ 174

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી અને પર્યાવરણ

(1) અંતરિક્ષ વિજ્ઞાન 175
(1) સૂર્ય મંડળ 175
(2) અંતરિક્ષ કક્ષાના પ્રકારો 177

(3) ભારતીય અવકાશ કાર્યક્રમ અને ઉપગ્રહો 179

(2) સંરક્ષણ વિજ્ઞાન 181

(1) ભારતની મિસાઈલ સિસ્ટમ 181

(2) ભારતના મુખ્ય સંરક્ષણ પ્રોજેક્ટ્સ 182

(3) ભારતના મુખ્ય સંરક્ષણ હથિયારો 183

(4) ભારતની પરમાણુ નીતિ 184

(3) કમ્પ્યુટર અને net

(1) કમ્પ્યૂટરનો ઇતિહાસ 184

(2) કમ્પ્યૂટરની પેઢીઓ 185

(3) કમ્પ્યૂટર સિસ્ટમ્સ: પ્રકારો અને ઘટકો 186

(4) કમ્પ્યૂટર નેટવર્કના પ્રકારો (Types of Networks) 187

(5) ઈન્ટરનેટ અને નેટવર્કિંગ 189

(6) સંચાર પ્રણાલીઓ: 5G, 6G ટેકનોલોજી 190

(7) બ્લોકચેન ટેકનોલોજી અને ક્રિપ્ટોકરન્સી 190

(8) આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ (Artificial Intelligence) 191

(4) રોજિંદા જીવન માં વિજ્ઞાન 193

(1) ભૌતિક વિજ્ઞાન (Physics) 193

(2) રસાયણ વિજ્ઞાન (Chemistry) 194

(3) જીવ વિજ્ઞાન (Biology) 196

(5) ઉર્જા 199

(6) પર્યાવરણ 200

(1) મૂળભૂત સમજ

(2) જૈવ વિવિધતા (Biodiversity) અને તેના સ્તરો 201

(3) જૈવવિવિધતાના મુખ્ય કેન્દ્રો (Hotspots) અને ભારતમાં આવેલા હોટસ્પોટ્સ

(4) પર્યાવરણીય સંમેલનો અને પ્રોટોકોલ 203

(5) પર્યાવરણીય પ્રદૂષણ 204

(6) પર્યાવરણીય સંસ્થાઓ 205

(7) ભારતીય પર્યાવરણીય કાયદાઓ 205

(8) ભારતના મહત્વના વન્યજીવ સંરક્ષણ પ્રોજેક્ટ્સ 207

Gpsc માં અગાઉ ની વિવિધ પરીક્ષા માં પૂછાયેલ પ્રશ્નો વન લાઈનર સ્વરૂપે

ભાગ 2

શિક્ષણપંચો અને સમિતિઓ

1) મેકોલે મિનીટ્સ 209

2) વુડ ડિસ્પેચ (વુડનો ખરીતો) 209

3) હન્ટર કમિશન 210

4) સેડલર કમિશન 211

5) અબોટ વુડ રીપોર્ટ 211

6) સાર્જેન્ટ રીપોર્ટ 212

7) એચીશન કમિશન 213

8) રોયલ કમિશન 213

9) રેલીઘ કમિશન 213

10) યુનિવર્સિટી એક્ટ 213

11) સરકારનો પ્રસ્તાવ 214

12) હાર્ટોન્ગ સમિતિ 214

13) વર્ધા યોજના 215

14) ઝાકિર હુસેન કમિટી 215

15) તેજ બહાદુર સપ્રુ સમિતિ 216

16) રાધાકૃષ્ણ આયોગ (વિશ્વ વિદ્યાલય આયોગ)

દુર્ગાબાઈ દેશમુખ સમિતિ 216

17) મુદલિયાર કમિશન(માધ્યમિક શિક્ષણ આયોગ) 218

18) કોઠારી કમિશન 219

19) શિક્ષણ કાર્યદળ 221

યશપાલ સમિતિ 221

20) સંશોધિત રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 222

21) આચાર્ય રામમૂર્તિ સમિતિ(1990) 222

22) જનાર્દન રેડ્ડી સમિતિ 223

23) રાષ્ટ્રીય જ્ઞાન આયોગ 224

24) જસ્ટિસ વર્મા સમિતિ 224

શિક્ષણનો ઇતિહાસ અને શિક્ષણ નીતિઓ

પ્રાચીન ભારતની શિક્ષણ વ્યવસ્થા 225

મધ્યયુગીન ભારતની શિક્ષણ વ્યવસ્થા 225

આધુનિક ભારતની શિક્ષણ વ્યવસ્થા 225

કોઠારી કમિશન 226

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 1968 227

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 1986 227

સંશોધિત શિક્ષણ નીતિ 1992 228

ઓપરેશન બ્લેક બોર્ડ 230

નવોદય વિદ્યાલય 230

મધ્યાહન ભોજન યોજના 231

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020 231

ટૂંકાક્ષરી નામો (NEP 2020 સબંધિત) 235

શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ અને શિક્ષણનું માળખું

શિક્ષણ વિભાગ 237

પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક 239

શાળા ઓ ના કમિશ્નરની કચેરી 241

સમગ્ર શિક્ષા અભિયાનની કચેરી 242

રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ	244
ગુજરાત રાજ્ય પાઠ્યપુસ્તક મંડળ	245
સાક્ષરતા અને નિરંતર શિક્ષણની કચેરી	246
જિલ્લા પંચાયત શિક્ષણ સમિતિ	246
જિલ્લા પ્રા. શિક્ષણાધિકારીશ્રીની ફરજો	247
નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ	247
શાસનાધિકારી શ્રી ની ફરજો અને કાર્યો	247
કેળવણી નિરીક્ષક શ્રી ની ફરજો અને કાર્યો	248
તાલુકા પ્રા શિક્ષણાધિકારી શ્રીની ફરજો	248
બીઆરસી કો ઓ. શ્રીની ફરજો અને કાર્યો	249
સીઆરસી કો ઓ. શ્રીની ફરજો અને કાર્યો	249

શૈક્ષણિક યોજનાઓ

જ્ઞાનકુંજ યોજના	251
જ્ઞાન સાધના સ્કોલરશીપ યોજના	251
જ્ઞાન સેતુ યોજના	251
રક્ષા શક્તિ સ્કૂલ યોજના	252
PMSRI યોજના	252
ઈન્સ્પાયર્ડ એવોર્ડ યોજના	253
ખેલ મહાકુંભ	253
શક્તિદૂત યોજના	254
ડિસ્ટ્રીકટ લેવલ સ્પોર્ટ્સ સ્કૂલ યોજના	254
એકલવ્ય મોડેલ રેસિડેન્ટલ શાળા યોજના	254
દૂધ સંજીવની યોજના	254
વિદ્યાલક્ષ્મી બોન્ડ યોજના	255
મુખ્યમંત્રી યુવા સ્વાવલંબન યોજના	255
સરસ્વતી સાધના યોજના	255
વિક્રમ સારાભાઈ શિષ્યવૃત્તિ યોજના	255
પીએમ યશસ્વી સ્કોલરશીપ યોજના	255
DISE	255
કૃષિ યુનિવર્સિટી	256
GUJARAT OPEN SCHOOL	256
પૂર્ણા યોજના	256
સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા તાલીમ સહાય યોજના	256
બિન અનામત આયોગ તાલીમ સહાય યોજના	256
વહાલી દીકરી યોજના	256
બેટી બચાઓ બેટી પઢાઓ યોજના	257
વિદેશમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ અર્થે લોન	257
કિરણ યોજના	257
પરીક્ષિતલાલ મજમુદાર પ્રિ એસએસસી	257
શિષ્યવૃત્તિ યોજના	257
મુનિ મેતરાજ શિષ્યવૃતિ	257
પ્રિ મેટ્રિક્સ શિષ્યવૃતિ	257
સુબેદાર રામજી આંબેડકર છાત્રાલય યોજના	257
સુક્યા સમૃદ્ધિ યોજના	257
આધાર યોજના	258
બાલિકા સમૃદ્ધિ યોજના	258
વિદ્યાદીપ યોજના	258
રાષ્ટ્રીય પોષણ યોજના	258
ટ્રાન્સપોર્ટ યોજના	258
મેરીટ કમ મીન્સ શિષ્યવૃતિ	258

શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ (પ્રાથમિક શિક્ષણ)

NCERT	260
GCERT	261
નેશનલ કેડેટ કોર (ncc)	263
DIET	263
CBSE	264
કેન્દ્રીય વિદ્યાલય સંગઠન	265
રાષ્ટ્રીય બાલ ભવન	265
NCTE	265
CIET	266
NIOS	267
મોડેલ સ્કૂલ	267
સૈનિક સ્કૂલો	267
NUEPA	267
GIET	268
GSOS	268
CCRT	269
IASE	269
UGC	269

શૈક્ષણિક યોજનાઓ અને કાર્યક્રમો

Soe	270
નિપુણ ભારત મિશન	271
પર્યાવરણ પ્રયોગશાળા	272
Diksha	272
Nmms	273
PSE Eaxm	273
ફિટ ઈન્ડિયા	274
એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત	274
PFMS	274

ડિજિટલ ગુજરાત પ્લેટફોર્મ	274
ગુણોત્સવ	275
મિશન વિદ્યા	275
પ્રવૃતિ દ્વારા જ્ઞાન	276
ગણિત વિજ્ઞાન પ્રદર્શન	276
રમતોત્સવ	276
U-DISE	276
શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ	277
શાળા વિકાસ યોજના (એસ.ડી.પી.)	277
ઉજાસ ભણી	277
PRASHST APP	278
Smart attendance	278
મેરી મિટ્ટી મેરા દેશ	278
વિરગાથા	278
Nas	279
Gap	279
Npegel	279
Kgbv	279
સંકલિત શિક્ષણ	280
Adepts	281
Stp	281
શૈક્ષણિક નિયમો અને અધિનિયમો	
માહિતીનો અધિકાર અધિનિયમ 2005	282
મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણ અધિનિયમ (rte) 2009	307
Rte નિયમો 2012	319
ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિનિયમ 1947	333
મુંબઈ પ્રાથમિક વિનિયમો 1949	346
ગુજરાત શૈક્ષણિક સંસ્થા ટ્રિબ્યુનલ એક્ટ 2006	367
ગુજરાત મુલ્કી સેવા નિયમો (રજા)2002	370
ગુજરાત મુલ્કી સેવા નિયમો (પેન્શન)2002	397
બંધારણમાં શૈક્ષણિક જોગવાઈઓ	448
શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન	451
સામાન્ય ભવિષ્ય નિધિ – epf -nps	462
સાક્ષરતા અભિયાન	467
શૈક્ષણિક વર્તમાન પ્રવાહો	480
રીઝનિંગ	
ઘડિયાળ (Clock)	489
કેલેન્ડર (Calendar)	491
લોહીના સંબંધો (Blood Relations)	493
સંખ્યા શ્રેણી (Number Series)	496
ઉંમર સંબંધિત પ્રશ્નો (Problems on Ages)	498
દિશા અને અંતર (Direction and Distance)	501
કોડિંગ - ડિકોડિંગ (Coding - Decoding)	504
વર્ગીકરણ (Classification / Odd One Out)	507
સાદ્રશ્યતા (Analogy)	508
ક્રમ કસોટી (Ranking Test)	510
ગાણિતિક ક્રિયાઓ (Mathematical Operations)	512
ન્યાય નિગમન (Syllogism)	513
બેઠક વ્યવસ્થા (Seating Arrangement)	515
તુલનાત્મક પ્રશ્નો (Comparison Test)	517
● **વનલાઈનર**	519
● **મોડેલ પેપર - 1**	533
● **મોડેલ પેપર - 2**	545
● **મોડેલ પેપર - 3**	557
● **શૈક્ષણિક કરંટ અફેર્સ**	568
● **નીતિ આયોગ - એક પરિચય**	580